

De Hanzeles Hattem voor in de klas

Groep 5/6

Naar voorbeeld van de Vensterles op de Canon van Nederland, aangevuld voor Hattem:
www.canonvannederland.nl/nl/hanze

Leerdoelen

Aan het einde van de les:

- Kunnen de leerlingen de tijd van de Hanze plaatsen op de tijdskalk op het leerlingenwerkblad.
- Weten de leerlingen dat de Hanze een verbond was van Noord-Europese steden.
- Weten de leerlingen hoe het verbond van Hanzesteden ontstaan is.
- Kunnen de leerlingen enkele belangrijke Nederlandse Hanzesteden noemen.
- Weten de leerlingen wat een koggeschip is.
- Weten de leerlingen welke plekken in Hattem wat zeggen over de Hanze tijd
- Weten de leerlingen dat ze in een Hanzestad wonen en wat dit betekent

Inleiding

Voordat de Dijkpoort Hattem bezocht wordt voor de Hanzeles, hebben de leerlingen eerst in de klas een les over de Hanze, zodat ze weten wat de Hanze is en in welke tijd dit was.

Tijdvak: Tijd van Steden en Staten (1000-1500) www.slo.nl/thema/meer/tule/orientatie-jezelf-wereld/kerndoel-52-53/

Vraag de leerlingen: Wanneer is een stad een stad?

Wat staat er dan in die stad? Waar loop je over, wat zie je en wat hoor je?

In de middeleeuwse stad, de tijd van de Hanze, was een stad een stad als er een:

- markt
- kerk
- stadsmuur
- stadspoort
- koopmanshuis

te vinden was, dan kon je zeggen: dit is een stad en kreeg je als stad stadsrechten. Hattem kreeg in 1299 van de Graaf van Gelre stadsrechten.

Vraag voor de leerlingen: Waaraan zie je nu nog in Hattem dat het een stad is?

Later te noemen: marktplein voor de kerk, de Grote of Andreaskerk, de stadsmuur bij het Bakkerijmuseum en naast de Dijkpoort, de stadspoort de Dijkpoort, meteen de deur uit bij de Dijkpoort links de Knorrenburgerstraat in staan twee oude handelspakhuizen. Daarnaast kende Hattem ook ene kasteel, De Dikke Tinne, omdat het zo gigantisch groot was, de bakstenen van het kasteel werden verkocht, maar op het tinneplein kun je nog steeds de afdruk van het kasteel De Dikke Tinne zien.

Vertel:

In de tijd van Steden en Staten (1000-1500) is er opkomst van handel en ontstaan er steden. In de landbouw ontstaan er overschotten (er blijft veel meer over dan je zelf met het gezin op eten kunt) in landbouw: zo ontstaat handel. Je gaat verkopen wat er over blijft. Er ontstaan

steden, en in deze steden is er ambacht: het maken van spullen en eten zoals schoenen, meubels, brood, wol etc. Zo begon de Hanze als een groep handelaren die samenwerkten. Ze woonden in verschillende steden en handelden in dezelfde producten. Door samen te werken konden ze goedkoper werken en veiliger reizen over zee.

Kern De Hanze

De Hanze:

Benodigdheden

- [Vensterplaat De Hanze](#)
- [Werkblad_hanze.pdf](#) - opslaan via rechtermuisknop
- [Docentenhandleiding_hanze.pdf](#) - opslaan via rechtermuisknop

Randvoorwaarden

- digibord
- voor elke leerling een werkblad uitprinten
- Atlas
- Kleurpotloden
- Docentenhandleiding doornemen voor de les

Reflectie/beoordeling

- aan de hand van de bespreking van het werkblad De Hanze

Lesactiviteiten

Introductie

- Introduceren van het onderwerp, door het klassikaal bekijken van de Klokhuisaflevering:
- <https://www.canonvannederland.nl/nl/hanze>

Kern

- Neem de docentenhandleiding bij de hand: [Docentenhandleiding_hanze.pdf](#)
- Doornemen/bespreken van de verschillende onderdelen op de vensterplaten: [Vensterplaat De Hanze](#)
- Individueel of in groepjes maken van de vragen en opdrachten op het werkblad: [Werkblad_hanze.pdf](#)

Afsluiting

- Werkblad bespreken (antwoorden in docentenhandleiding): bij vraag 1 lijkt het icoontje van de toren op de Dijkpoort Hattem
- Ervaringen van de kinderen bespreken

Vorbereiding op het bezoek aan Dijkpoort Hattem